

Prof. Przemysław Sadura
Wszyscy chcą być populistami

Kuczok z Pawlakiem
Co by na to powiedział Witkacy?

Anna Wyrwik
Mur na granicy nic nie dał

Turbiny wiatrowe
– problem nierozwiązany

Ewa Wrzosek

Prokurator wykłęta

TRZY USTROJE, JEDNO ŻYCIE

Historia widziana z bliska

Bardzo osobista relacja z ostatnich dekad naszej historii

Prof. Andrzej Karpiński pisze o wydarzeniach tak, jak je wtedy widział. W książce jest wiele faktów dotychczas przemilczanych lub zakłamanych.

Dostępna także
w formie e-booka

Zamów na sklep.tygodnikprzeglad.pl lub wpłać na konto: 72 1090 2851 0000 0001 2023 9821
Fundacja Oratio Recta, 03-410 Warszawa, ul. Inżynierska 3 lok. 7.
Darmowa wysyłka listem nierejestrowanym Poczta Polska.

Pora na zmiany

Chyba żadne środowisko nie dostaje po głowie tak mocno jak wyborcy lewicy. Na domiar złego co roku jest gorzej i gorzej. Jeśli czegoś przybysza, to wstydu za to, co robią nominaci Czarzastego i Biedronia pod szyldem Nowej Lewicy.

Skarżą się nam czytelnicy, że dla ogółu Polaków dzisiejsza lewica ma twarz wicemarszałka. I kolejnych skandalistów. Gdy skryli w Sejmie Wieczorka, pamiętanego z wielu afer w Szczecinie i z kompletnie nieudanego kontaktu z nauką polską, pojawiła się ministra Kotula. Ta z kolei po oszustwach co do swojego wykształcenia powinna mieć już przed nazwiskiem tytuł była ministra. Gdy koleżanki ją obroniły, zaczęły się problemy z Andrzejem Szejną, który z wiadomych powodów nigdy nie powinien pełnić żadnych funkcji. Jeszcze nie tak dawno w województwie świętokrzyskim lewica miała licznych wyborców i wpływy. Pod rządami Szejny w tym regionie dogorywa. Jeśli ktoś ma wątpliwości, kim on jest, przypomnę jego słowa w Radiu Kielce w 2019 r., po tym jak go wybrano do Sejmu, z mizernym wynikiem 4,27% głosów: „Jestem wzruszony, że poprowadziłem Lewicę jak marszałek Piłsudski – też socjalista – do powrotu do niepodległości”. Tego na trzeźwo nie da się powiedzieć. Słuchać na trzeźwo też trudno.

O nominatach Czarzastego coraz więcej wiadomo, bo ich wpadki są opisywane przez media. Mniej wiadomo o chytruskach, których powsadzali na posady Biedroń ze

Śmiszkiem. Patronat nad tą ekipą objął Krzysztof Gawkowski, niestrudzony organizator konferencji prasowych z zapowiedziami, czego to jako wicepremier niebawem nie zrobi. Trzeba będzie długo żyć, żeby zobaczyć pierwsze, skromne efekty tej propagandy.

Co można powiedzieć o tej ekipie? Jak nie oszuści, to w najlepszym razie ludzie o bardzo skromnych umiejętnościach. Daleko im do wymagań, jakie muszą spełniać urzędnicy państwowi wysokiego szczebla. A takie funkcje w koalicji rządzącej pełnią, kompromitując siebie i wprawiając w osłupienie tych, którzy muszą mieć z nimi kontakt. By być sprawiedliwym, wspomnę też o tych, którzy, choć są z mandatu Czarzastego, pracują dobrze i z sensem. A tym, co ich obciąża, jest bardzo mocno rozwinięty oportunizm. Polega to choćby na gotowości do wykonywania każdego, nawet kompromitującego, polecenia kierownictwa partii. Zatrudniają więc u siebie po protekcji bądź nieudaczników, bądź hochsztaplerów nastawionych na interesy.

Produkt polityczny Czarzastego i Biedronia schodzi ze sceny w atmosferze skandali. Zanim ostatecznie się wywróci, usłyszymy jeszcze sporo o tym, co kryje się za kulisami.

A na koniec dobra wiadomość. Wiadomo już, jak w żadnym wypadku nie może wyglądać partia lewicowa. I kogo trzeba trzymać z daleka od tej nazwy. Pora więc na zmiany.

BAKOWSKI

PAMIĘTAMY o KTT

15 lat temu odszedł
Krzysztof Teodor Toeplitz,
ale jego słowa żyją

Szykujemy
książkę
z jego
felietonami!

I zapraszamy do lektury ponad
400 tekstów naszego Autora

tygodnikprzeklad.pl

Kliknij w baner ARCHIWUM

W NUMERZE

KRAJ

- 8 Prokurator wyklęta**
Jak PiS niszczyło i niszczy Ewę Wrzosek
- 11 Wszyscy chcą być populistami**
– rozmowa z prof. Przemysławem Sadurą
- 15 Turbiny wiatrowe**
– problem nierozwiązany
Wielkie pieniądze na zieloną energetykę
- 18 Pogranicze**
– świat kryzysu humanitarnego
Podlasie się „przyzwyczaiło”
- 22 Pudrowanie wirusa**
Nieudolna promocja szczepień na HPV
- 26 Walka o kawałek ziemi**
Olsztyn kontra gmina Purda
- 44 O krok od plagiatu**
Nieprzewodnik po grodziskach Opolszczyzny
- 46 Ostatnie ferie**
Licealistki zaginione w Zakopanem

SYLWETKI

- 30 Nieuctwo jest przyczyną wszystkich nieszczęść**
Spuścizna prof. Łukasza Turskiego

OPINIE

- 32 Wiesław Gałązka**
Political fiction

HISTORIA

- 36 Kto komu powinien dziękować**
Gomułka: polityka Becka uratowała ZSRR

KULTURA

- 38 Co by na to powiedział Witkacy?**
– rozmowa z Przemysławem Pawlakiem
- 42 Kulturalia**
- 66 Julia Kuźniar. Niczym rzeka**

ZAGRANICA

- 50 Dokąd zmierza „bałkańska Katalonia?”**
Niepodległościowe ambicje Wojwodiny
- 54 Francuskie miasteczka na celowniku karteli**
Plaga narkotyków dotknęła prowincję
- 56 Jak wybielić cały naród**
MAGA nienawidzi RPA

EKOLOGIA

- 59 Polski Kongres Klimatyczny: albo się zdekarbonizujesz, albo zginiesz!**

ZWIERZĘTA

- 60 Długi sen oposa**
Wszystkie gatunki zwierząt śpią

FELIETONY I KOMENTARZE

- 3 Jerzy Domański**
Pora na zmiany
- 25 Jan Widacki**
Zgoda narodowa
- 29 Andrzej Romanowski**
Hennelowa
- 35 Stanisław Filipowicz**
Ottarze tolerancji
- 43 Tomasz Jastrun**
Dojrzewanie
- 49 Roman Kurkiewicz**
W Oscara pogromem
- 53 Wojciech Kuczok**
Proustota życia literackiego

38

KULTURA

CO BY NA TO POWIEDZIAŁ WITKACY?

– rozmowa
z Przemysławem
Pawlakiem

56

ZAGRANICA

JAK WYBIELIĆ CAŁY NARÓD

MAGA nienawidzi RPA

60

ZWIERZĘTA

DŁUGI SEN OPOSA

Wszystkie gatunki zwierząt śpią

Projekt okładki: Iza Mierzejewska

✉ Co naprawdę wydarzyło się w Markowej

Wbrew twierdzeniom prof. Jana Grabowskiego muzea i pomniki służą nie do pełnego odwzorowywania określonych zdarzeń, ale do przekazywania postaw i zachowań ludzkich, które dane społeczeństwo chce promować. Są więc skierowane

w przyszłość, a nie w przeszłość. My na cokoly wynosimy ratującą Żydów rodzinę Ulmów, a np. za naszą wschodnią granicą wynosi się Romana Szuchewycza, odpowiedzialnego za zbrodnie na Polakach. Żydzi także szczytą się powstańcami z warszawskiego getta, a nie kilkakrotnie licznymi funkcjonariuszami żydowskiej policji z tego samego getta. Żadna polska władza nie upoważniała opisywanych przez prof. Grabowskiego ludzi do mordowania i rabowania swoich pobratymców. Inaczej mówiąc, nie odbywało się to pod flagą białą-czerwoną w imię przywracania polskości tych terenów, tylko głównie z pobudek kryminalnych. Mieszanie do tego Polski jest co najmniej nadużyciem, gdyż w owym czasie Polska na tych terenach żadnej jurysdykcji nie miała. Normalnie przed takimi zachowaniami mniej lub bardziej zdemoralizowanych grup broni tzw. zdrowy rdzeń narodu, ale ten miał w tym czasie przetrącony kręgosłup. Niżej podpisany został urodzony po wojnie, ale jego ojciec żył w tych czasach. I jaka była jego jako przeciętnego Polaka wina i odpowiedzialność za to, co się stało z Żydami? Mój ojciec jako ochotnik w 1939 r. wziął udział w obronie Gdyni w szwadronie krakusów. Dostał się do niewoli niemieckiej, spędził rok w stalagu, a następnie do końca wojny był robotnikiem przymusowym w Niemczech. Los mojej matki był podobny, tyle że do Niemiec trafiła później, po zajęciu przez Niemców jej rodzinnych Świącian. Ani nie zabijali Żydów, ani nie mogli ich bronić. Ta część historii dla milionów Polaków wywiezionych do Niemiec czy na Syberię (jak inna część mojej rodziny) stała się poza nimi, a nie z ich woli.

Wiesław W. Jędrzejczak

f Europa stawia się Trumpowi

Nie ma tego złego, co by na dobre nie wyszło. Europa wreszcie dostrzega, że bogate dotychczas Stany Zjednoczone były kreowane na strażnika demokracji. Ale

demokracja ma różne oblicza, gdy chodzi o ekonomię. Zamykaliśmy oczy, gdy Stany pod pretekstem walki z czymś tam walczyły z jakimś państwem. Często była to walka o swoje – taki ukryty kolonializm. W czasie zimnej wojny sprawa była jasna: komuniści to wrogowie. Po upadku komunizmu pojawił się kolejny pretekst – terroryzm, ale swoiście traktowany. Kiedy Turcy pacyfikują Kurdów, to walczą z terrorystami, kiedy Kurdowie pomagali zwalczać talibów, to byli OK. Kiedy Palestyńczycy pozamykani w gettach chcą przestrzegania kadłubowych praw, to są terrorystami, ale Żydzi dokonujący masakr ludności cywilnej to obrońcy państwa. To jest oszustwo w wydaniu amerykańskim. Trump pokazuje: my rządymy światem, a wy macie słuchać. Dobrał sobie Putina, bo Rosja jest słaba, ale agresywna i patrzy w stronę Chin. A obecne Chiny to już nie dziura, ale coraz nowocześniejszy i silny kraj. Dla Stanów trudny orzech do zgryzienia. Co najgorsze, dotąd podzielona Europa, która siedziała w kieszeni Stanów, zaczyna się emancypować. Czyli czwórka do podziału świata. Po co?! Kalkulacja Trumpa jest czytelna – zbliżyć się do Rosji, odciągając ją od Chin, rozbić jedność europejską i stworzyć coś pod kontrolą Stanów i Rosji. Wtedy, mając oczyszczone zaplecze, starać się rzucić na kolana Chiny. Kto wygra tę rozgrywkę?

Jakub Włodzimierz Żak

ZDJĘCIE TYGODNIA

289 068 047,77 zł – tyle zebrano podczas 33. finału Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy. W zbiórce wzięło udział 1686 sztabów, kwestowało 120 tys. wolontariuszy. Pieniądze zostaną przeznaczone na sprzęt medyczny dla dziecięcej onkologii i hematologii.

Ponad 1,3 tys. cudzoziemców łamiących prawo zostało deportowanych z Polski w ciągu dwóch miesięcy. Najwięcej wśród nich było obywateli Gruzji (260), Białorusi (220), Mołdawii (150), Kolumbii (90) i Ukrainy (ponad 80).

W lutym liczba bezrobotnych zarejestrowanych w urzędach pracy wyniosła 846,6 tys. osób (5,4%) – dane GUS.

Rekordzistą wśród prezesów banków w Polsce jest Michał Gajewski, prezes Santander BP, który w 2024 r. zarobił 7,15 mln zł. Mało, bo szefowa Grupy Santander Ana Botín otrzymała 12,1 mln euro. Prezes Millennium João Brás Jorge zarobił 5,45 mln zł. Przemysław Gdański, prezes BNP Paribas BP – 4,81 mln zł. Tak godne zarobki prezesów osładzają życie klientom. Zawsze to milej być złupionym przez kogoś, kto już rozwiązał swoje problemy na resztę życia.

Z ok. 700 tys. umów kredytów frankowych czynnych jest jeszcze ponad 300 tys. 123 tys. spraw zakończyło się ugodami. Sądy rozstrzygnęły w pierwszej instancji 190 tys. spraw, a 34 tys. w drugiej instancji.

ZUS przekazał informację o absencji chorobowej wśród ubezpieczonych w 2024 r. Wystawiono 22,2 mln zaświadczeń lekarskich i zwolnień na 240 mln dni. Najwięcej przybyło zwolnień jedno-dniowych – wzrost o 14,3% w ciągu roku.

Spadła liczba gospodarstw rolnych. W 2024 r. było ich 1 208 129. Ubyło 25 519.

Najwięcej gospodarstw ma poniżej 5 ha – 617 997.

Sepp Blatter, były prezes FIFA, i Michel Platini, były prezes UEFA, oskarżeni o oszustwo finansowe, zostali powtórnie uniewinnieni przez szwajcarski sąd.

Rada Miasta Szczecin przyjęła uchwałę wyrażającą zgodę na utworzenie Parku Narodowego Doliny Dolnej Odry, która obejmuje unikatowe przyrodniczo obszary Międzyodrza, czyli tereny gmin Szczecin, Kołbaskowo i Widuchowa.

W 1989 r. polska flota liczyła ok. 500 statków. Co z tego zostało? 88 statków, z których tylko 14 pływa pod polską banderą.

Według raportu NIK w Polsce z chorobą nowotworową żyje 1,17 mln osób. Umieralność jest wyższa niż na Zachodzie, wśród mężczyzn o 30%, wśród kobiet o 25%. Żle działają Krajowa Sieć Onkologiczna i Krajowy Rejestr Nowotworów. Główna odpowiedzialność spada na Ministerstwo Zdrowia z czasów PiS. Ale też na obecne.

Ośmioro aktywistów Ostatniego Pokolenia skazano w związku z blokadą mostów w stolicy na 30 dni prac społecznych, a trójkę na 10 i 15 dni aresztu.

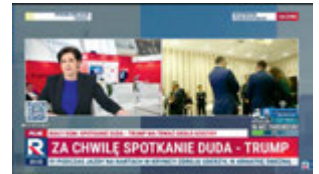
Przybywa śmieci w kosmosie. Szacuje się, że wokół Ziemi krąży około pół miliona szczątków rakiet i innych obiektów.

W Polsce żyje ok. 8,1 mln psów (czwarte miejsce w Europie) i 7,2 mln kotów (drugie miejsce w Europie). Na ich dietę, zdrowie i wygląd wydajemy ponad 5 mld zł.

PRZEBŁYSKI

Sakiewicz w kontrze do Kaczyńskiego

Dwie telewizje adresowane do prawej strony to jak na skłóconą prawicę o jedną za dużo. TV Republika Sakiewicza i wPolsce24 Karnowskich już otwarcie ze sobą konkurują. Jeńców nie biorą. Żadnych pieszczot. Tylko nawalanka. Nikt tak boleśnie nie obnażył Republiki jak stacja Karnowskich, która bezlitośnie drwiła z pokazywanego na żywo nerwowego dreptania prezydenta Dudy czekającego na Trumpa. Dudę Republika ośmieszyła, ale sobie nabiła oglądalność. Konkurencji do Dudy nie dopuściła. Nawalanka ma też drugie dno. Telewizja wPolsce24 jest wiernym odbiciem poglądów Kaczyńskiego. Nie to, co Republika, która chce go zastąpić. Na wiecach Nawrockiego często słychać skandowanie: „Republika!”. Sakiewiczowi od dawna marzy się nowa partia.

Talibowi bije dzwon

Choć powoli, to dociera do głowy Macieja Świrskiego, pisowskiego taliba, którym się ogłosił, że coraz głośniej bije mu dzwon. Obsadzony przez PiS w roli przewodniczącego Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji dał się poznać jako osobnik tak ideologicznie zacietrzewiony, że afgańscy talibowie mogą przy nim uchodzić za liberałów. Nad głową Świrskiego wisi wiele poważnych zarzutów. Na początek grozi mu postawienie przed Trybunałem Stanu. Talib broni się równie nieudolnie, jak kierował KRRiT. Mówi, że to propagandowa nagonka. Albo cyrk białorusko-kafkowski. Ale nawet Kafka miał zbyt małą wyobraźnię, by przewidzieć takie indywiduum na ważnej posadzie.

Milionerzy z SDP

Szczytów jest wiele. Nie tylko w górach. Ten, o którym piszemy, to szczyt bezczelności. Bezgranicznej. W biuletynie Stowarzyszenia Dziennikarzy Polskich grupa gorących zwolenników i zajadłych apologetów PiS prezentuje się w roli obrońców dziennikarzy i wolności słowa. Któż się ubrał w te obrończe togi? Jolanta Hajdasz, od lat żyjąca sobie z sutych zarobków, które ma z tytułu zasiadania w rozmaitych przybudówkach SDP. Tomasz Sakiewicz („Gazeta Polska” i TV Republika) oraz Michał Karnowski („Sieci”) to rekordziści w pozyskiwaniu kasy, gdy rządziło PiS. Dziesiątki MILIONÓW ZŁOTYCH ze spółek skarbu państwa, ministerstw i agencji rządowych to dla SDP bilet do stania na straży wolności prasy. Chyba nie tej prasy ani nie tych mediów, które PiS gnębiło i głodziło?

Morawiecki kontra Banaś, czyli obrazek z życia prawicy

Mateusz Morawiecki był przesłuchiwany w NIK. W trzech sprawach: Rządowej Agencji Rezerw Strategicznych, Polskiej Fundacji Rozwoju, a także KNF i GetBacku. Czyli patologii, łapówek i oszustw. „To są obszary, gdzie wąż pana premiera się przejawia”, mówił po przesłuchaniu prezes NIK Marian Banaś. A Morawiecki pisał na platformie X, że Banaś to „krakowski hotelarz”, przypominając sprawę z jego kamienicą i pokojami na godziny. Hm... Sprawa kamienicy była znana, gdy Morawiecki powoływał Banasia na swojego ministra finansów, a potem wybierał go na prezesa NIK. „Życiorys Banasia to życiorys prawdziwego patrioty”, zachwycał się. Łatwo w Polsce przejść od zera do bohatera, w drugą stronę też...

PYTANIE TYGODNIA | Czy uzależnić świadczenie 800+ od zaszczepienia dzieci?

PROF. MICHAŁ WRÓBLEWSKI,
filozof i socjolog, UMK

Pomysł powiązania świadczeń społecznych ze szczepieniami obowiązkowymi wart jest rozważenia z kilku powodów. Jesteśmy świadkami kryzysu programów prosczepiennych, dlatego potrzebujemy zdecydowanych działań. Lawinowy przyrost odmów szczepień, rekordowe poziomy zakażeń na odrę i grypę czy przypadek dawno niediagnozowanej w naszym kraju błonicy – to wszystko sygnały, że polityka szczepionkowa w Polsce nie działa tak, jak powinna. Są dowody na to, że takie rozwiązanie może być skuteczne. Myślę o Australii i polityce „No Jab, No Pay”, która polega na tym, że dzieciom bez szczepień ochronnych nie przysługują niektóre świadczenia. Wypłacanie ludziom uchylającym się od szczepień świadczeń pieniężnych wydaje się ponadto niesprawiedliwe. Osoby niezaszczepione są zagrożeniem dla zdrowia własnego i innych, w związku z tym mogą bardziej obciążać i tak już

niewydolny system ochrony zdrowia, który – podobnie jak 800+ – jest przecież finansowany z naszych podatków.

DOMINIKA KUNA,
prawniczka, USWPS

Taki ruch może się wydawać kontrowersyjny. Wprowadzenie regulacji ograniczających prawa obywatelskie musi nastąpić zgodnie z prawem. Trzeba jednak zwrócić uwagę na konieczność zadbania o dobro dziecka, w tej sytuacji o ochronę zdrowia i życia. Ostatni przypadek z błonicą pokazuje, że możemy mieć wątpliwości, czy aby działanie rodziców (a w zasadzie zaniechanie) nie naruszyło dobra dziecka. Zarazem warto się zastanowić nad skutecznością takiego uzależnienia wypłat 800+ od szczepień. Obecnie mamy system kar za brak szczepień, który nie jest zbyt skuteczny. Być może pewnym rozwiązaniem byłoby zwiększenie uważności społeczeństwa i edukowanie, przede wszystkim rodziców.

JAKUB ZAWIŁA-NIEDŹWIECKI,
bioetyk, Centrum Bioetyki i Bioprawa UW

Ze względu na kryzys zdrowia publicznego związany z unikaniem szczepień jakie rozwiązania są konieczne i pilne. Metoda polegająca na odbieraniu świadczeń jest bardzo kusząca ze względu na jej prostotę i doniesienia o skuteczności (głównie z Australii). Z perspektywy etycznej: po pierwsze, świadczenie 800+ miało być adresowane do dziecka, więc dziecko poniesie, poza brakiem uodpornienia na niebezpieczne choroby, kolejne dotkliwe konsekwencje działań rodziców. Po drugie, rozwiązanie to będzie niesprawiedliwie oddziaływało na różne grupy socjoeconomiczne: od rzeczywistego przymusu ekonomicznego do całkowicie pomijalnej kwestii dla osób zamożnych. Istniejące dane dotyczą krajów ze znacznie bardziej hojnymi świadczeniami. Czy takie rozwiązanie rzeczywiście byłoby skuteczne w Polsce? Nie wiem.

Rozmawiał Kornel Wawrzyniak